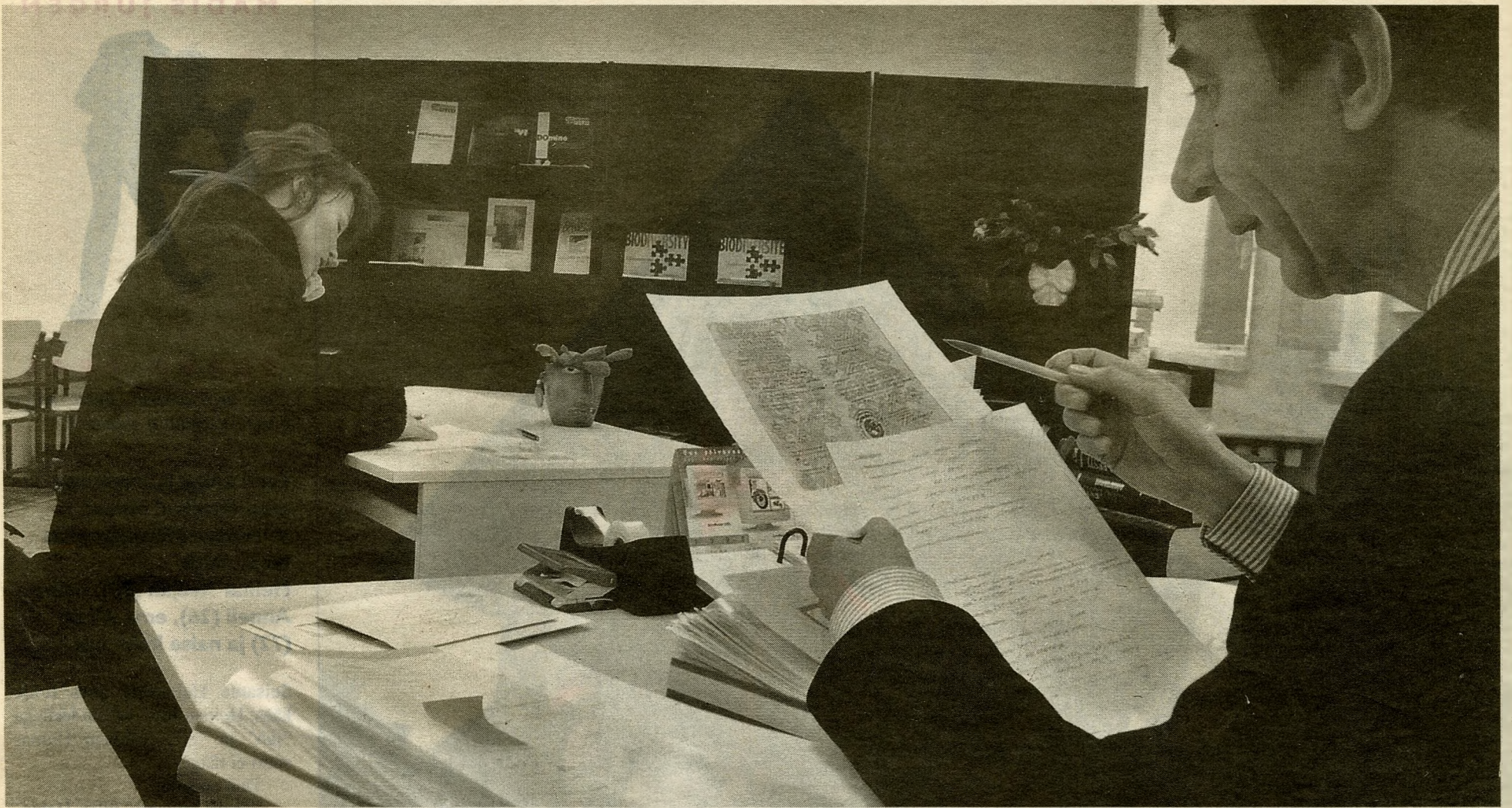

Ingmar Muusikus

KAS KÕIK ON KORRAS: Prantsuse Lütseumi direktor Lauri Leesi tutvus sel kolmapäeval 10. klassi kandideerivate õpilaste avaldustega. Natalja Šorodenova täidab pabereid 2. klassi astumise kohta.

Konkurents õpilaste ja koolide vahel

Liiga paljud noored pürivad gümnaasiumi

Sisseastumiskatsed keskkooli on paljudes koolides juba alanud. Üliühtne konkurents paneb lisaks lastele närvitsema emad-isad ja koolijuhidki.

Praegu üheksandas klassis õppiv rõõmsameelne Meelis muutub hetkega tõrksaks, kui keegi temalt lähituleviku kohta aru pärib. Peagi ootab teda ees senise elu suurim otsustamine – kus omandada keskkooli.

“Vist jään oma kooli edasi, see oleks lihtsaim variant,” räägib ta vastumeelselt. Meelise koolis ei pea oma õpilased gümnaasiumis jätkamiseks eraldi konkurssi läbima, piisab korralikust tunnistusest.

Kui Meelis siiski mõnda teise keskkooli tahaks astuda, tähendaks see talle ja tema vanematele mitte just väikest närvikulu. Tuleks sooritada teste, kirjutada etteütlusi, käia vestlustel ja siis veel tükk aega tulemusi oodata.

Paljud tänava põhikooli lõpetavad noored on enda ja oma vanemate närvid juba proovile pannud. Näiteks Tallinna Reaalkooli lõppeksid sisseastumiskatsed eelmisel nädalavahetusel, sellel nädalal selguvad õnnelikud Prantsuse Lütseumi pääsejad.

Kokku lõpetab Eestis põhikooli igal aastal umbes 19 000 õpilast, kellest gümnaasiumi läheb ligi 80 protsenti. Just praegu teeb enamik neist valikut, kus jätkata. Lisaks õpilastele tähendab sisseastumisperiood konkurentsi ka koolide vahel. Mõnes kohas kasvab konkurss üle mõistuse suureks, mõnel koolil ei jää üle muud kui kõik soovijad vastu võtta.

...on uus artikliseeria, mis uurib muutusi koolis.

Konkurss kümme inimest kohale

Tallinna kesklinna eliitgümnaasiumide sõel on eriti tihe. Nädala alguseks oli Prantsuse Lütseumi konkurss tüdrukute seas kümme ja poiste hulgas kaheksa inimest kohale.

Mis teeb ühe kooli nii populaarseks?

“Kui koolis on vaimne kõrgrõhk-kond, siis see aura levib. Õpilased tulevad nõ inertsist,” mõtiskleb Tallinna Reaalkooli direktor Mart Kuurme. “On koole, kus kvaliteet on teada, sinna minnakse kindla peale.”

Prantsuse Lütseumi juhi Lauri Leesi sõnul otsustab koolide valiku hetkemood. “Meie ülesanne ongi see, et seda moesoleku perioodi võimalikult palju pikendada,” lisab Leesi.

Ka haridusministeeriumi üldharidusosakonna korraldustalituse juhataja Ants Eglon nendib, et kooli valitakse maine järgi, kuigi õpetamise tase ei pruugigi olla nii erilisel kõrgem teistest õppeasutustest.

Alates 1988. aastast said kõik keskkoolid võimaluse oma tuleviku-tee ise välja kujundada. Kolmandik

Eestis on 236 keskkooli või gümnaasiumi
Eestikeelse õppega keskkooli on 159
Venekeelse õppega on 64 keskkooli
Segakeelseid keskkooli on 13
Tallinnas on 36 eestikeelset ja 26 venekeelset keskkooli

Igal aastal astub Eestis esimesse klassi umbes 22 000 õpilast. Üheksanda klassi lõpetab igal aastal ligikaudu 19 000 noort. Viieist iga neljas jätkab keskkoolis, kuigi ideaalvariant oleks iga kolmas.

ainetest muutus vaba- ja valik-aineteks, sellelt pinnalt koolide “oma näo” otsimine alguse saigi. Need gümnaasiumid, kes pole tänaseks endale head imagot loonud, peavadki leppima sellega, et ise õpilasi valida ei saa.

“Oleme jõudnud sinnamaani, et just õpilased hakkavad koolidevõrku kujundama,” kommenteerib Eglon haridusministeeriumist. “Koolid konkureerivad omavahel.”

Konkurents käib isegi linnade vahel. Näiteks nii mõnedki Otepää helgemad pead eelistavad kohalikule gümnaasiumile minna kooli 40 kilomeetri kaugusele Tartusse.

“Kui ikka vanemate rahakott vähegi kannatab, siis minnakse,” lausub Otepää gümnaasiumi direktor Harri Sepp. Väikesed koolid peavad pingutama, et tase ei langeks. Tõstamaa keskkooli direktoril Ants Pirsol on hea meel, et möödunud aastal läks tema kooli lõpetanutel kõrgkooli pürgimisel imelihtsasti. Ometi üritab Pirsol keskkooli veelgi üles upitada. “On plaan hakata norra keelt õpetama, see tekitaks juba ka konkursi,” räägib ta.

Vaid kolmandik teretulnud

Konkurentsi tekkimine võimaldab koolidel valida, keda nad õpetama hakkavad. Tartu Tamme gümnaasiumi direktor Kaupo Järviste ütleb välja tõsiasja, et ainult kolmandik põhikooli lõpetanutest on sellised, keda gümnaasiumid hea meelega oma õpilasteks võtaksid.

Teine kolmandik saab siiski ka keskkooli sisse, kuid viimane kolmandik jääb välja. Need on noored, kellele lihtsalt ei meeldi õppida ega koolis käia. “Ja selliseid ei taha küll mitte üks kurat,” nendib Järviste. “Keskkoolis jõuaksid nad vaevalt poole kümnenda klassini.”

Samas tunnistavad gümnaasiumide juhid, et probleemset kolmandikku põhikooli lõpetajatest polegi sageli kuhugi suunata. Ei soovi halbu õpilasi endale ka kutsekoolid, pigem tahaksid nemadki näha konkursse ja lipsustatud õppureid. “Viimasel kümnendil kutsekoole sulatud ei ole, need töötavad tihti tohututes hoonekolossides ja selgelt alakoormusega,” kirjeldab Ants Eglon kurba seisu.

“Ideaalvariandis võiks gümnaasiumisse minna vaid 55-60 protsenti põhikoolist tulnutest, mitte 80 protsenti nagu praegu.”

Poistele ja tüdrukutele eraldi etteütlus

Kuid miks üldse on üheksa klassi läbinute seas tervelt kolmandik selliseid, kellel gümnaasiumisse asja pole? Tamme Gümnaasiumi direktori Järviste sõnul on probleem sageli poiste arengu mahajäämuses, võrreldes tüdrukutega. Veel kaheksandas klassis on poistel pea laiali otsas ja otsuseid tuleviku suhtes ei osata vastu võtta, lihtsam on kõigele käega lüüa.

Leesi toetab kolleegi mõtet kahe käega. “Alles kaheteistkümnendas klassis jõuavad poisid tüdrukutele järele,” väidab ta. See on ka põhjus, miks Prantsuse Lütseumis on poistele ja tüdrukutele erinevad emakeele etteütlused. Oleks Leesi teha, läheksid poisid üldse alles kaheksa-aastaselt kooli.

Keskkool kallim missikroonist

Enamik sel kevadel põhikooli lõpetavatest poistest ja tüdrukutest jätkab kõigest hoolimata siiski gümnaasiumis. Ei heiduta isegi katsetel kaotsi minevad närvirakud. Ja neid läheb praegustel keskkoolikandidaatidel tõesti palju.

Kui ajakiri Seltskond küsis Miss Estonia 1998 Kadri Väljaotsa käest, kas missivõitluse võitmine oli tema elu kõige õnnelikum hetk, siis vastas miss eitavalt. Keskkooli sisse saades oli Kadri oma sõnul palju õnnelikum kui missivõistlustel.

PIIT VARE